

Principer för närståendevård

Lumparlands kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Inledning	2
2. Definition – information om stöd för närståendevård.....	2
3. Förutsättningar för stöd för närståendevård	3
4. Vård- och serviceplan	3
5. Avtal om närståendevård	4
6. Ledighet för närståendevårdaren	4
7. Anordnande av vård under närståendevårdarens ledighet.....	5
8. Vårdarvodets utbetalning	5
9. Kompletterande stöd för närståendevårdaren och vårdtagaren.....	6
10. Avgifter.....	7
11. Vårdkriterier för stöd för närståendevård.....	7
11.1. Vårdkriterier för stöd för närståendevård till äldre (65+ år).....	7
11.1.1. Vårdklass 1	7
11.1.2. Vårdklass 2	8
11.1.3. Vårdklass 3	8
12. Ansökan om stöd för närståendevård.....	8

Lumparlands kommun

Antagen av kommunstyrelsen genom § 38/6.4.2022.

Indexjusterad av kommunstyrelsen genom § 52/25.4.2023.

Ändrad av kommunstyrelsen genom § 20/31.1.2024.

1. INLEDNING

Principerna för närståendevård i Lumparlands kommun är utarbetade enligt lag om stöd för närståendevård (FFS 937/2005) och i enlighet med den åländska lagstiftningsbehörigheten inom området.

I texten benämns Lumparlands kommun som kommunen.

2. DEFINITION – INFORMATION OM STÖD FÖR NÄRSTÅENDEVÅRD

Med närståendevård avses vård av och omsorg om en äldre, handikappad eller sjuk person som ordnas i den vårdbehövandes hem med hjälp av en anhörig eller någon annan som står den vårdbehövande nära.

Skillnaden mellan närståendevård och ömsesidig hjälp, som anhöriga eller närstående personer ger varandra, är att närståendevården är bindande och krävande d.v.s. fortlöpande daglig vård eller dygnet runt vård.

Med närståendevård avses hjälp med den personliga vården och omsorgen, inte enbart hushållsarbete eller hjälp med att uträtta ärenden utanför hemmet.

Stödet för närståendevård omfattar de personer som behöver mest vård och vars funktionsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand har försämrats så pass mycket att de behöver fortlöpande personlig vård och omsorg för att kunna bo hemma.

Förutsättningen är att alternativ till stöd för närståendevård är kommunens hemservicetjänster, vård inom serviceboende med heldygnsomsorg (Kapellhagen) eller vård på institution.

- Stöd för närståendevård består av ett vårdarvode och kompletterande socialvårdstjänster till vårdbehövande och stöd till närståendevårdaren.
- Stöd för närståendevård är ingen subjektiv rätt, kommunen fastställer principerna för beviljande av stöd för närståendevård inom lagen om närståendevårds bestämmelser.
- Stöd för närståendevård ingås genom ett uppdragsavtal mellan närståendevårdaren och kommunen. Närståendevårdaren är inte anställd av kommunen enligt arbetsavtalslagen.
- Stöd för närståendevård beviljas oberoende av den sökandes ekonomi.
- Stöd för närståendevård beviljas inte om den vårdbehövande bor i en verksamhetsenhet inom socialvården (t.ex. serviceboende med heldygnsomsorg) eller om den vårdbehövande får vård på institution.

Lumparlands kommun

- Stöd för närståendevård är pensionsberättigande och en skattepliktig inkomst.
- Den vårdbehövande godkänner närståendevårdaren
- Närståendevårdaren ska ha fyllt 18 år.

3. FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR STÖD FÖR NÄRSTÅENDEVÅRD

I enlighet med 3 § i lagen om stöd för närståendevård beviljar kommunen stöd för närståendevård om kriterierna nedan uppfylls:

1. Någon på grund av nedsatt funktionsförmåga, sjukdom eller handikapp eller av någon annan motsvarande orsak behöver vård eller omsorg i hemförhållanden.
2. En anhörig till den vårdbehövande eller någon annan som står den vårdbehövande nära är beredd att ansvara för vården och omsorgen med hjälp av behövlig service.
3. Närståendevårdarens hälsa och funktionsförmåga skall svara mot de krav som närståendevården ställer.
4. Närståendevården tillsammans med andra behövliga socialvårdstjänster är tillräcklig med tanke på den vårdbehövandes välbefinnande, hälsa och säkerhet.
5. Den vårdbehövandes hem är ändamålsenligt för de vårdförhållanden som närståendevården kräver.
6. Beviljande av stöd för närståendevård skall vara förenligt med den vårdbehövandes bästa.

4. VÅRD- OCH SERVICEPLAN

För att beviljas stöd för närståendevård skall en vård- och serviceplan göras upp tillsammans med den vårdbehövande och närståendevårdaren.

Enligt 7 § i lagen om närståendevård skall följande innehåll finnas i vård- och serviceplanen:

1. Omfattningen av och innehållet i den vård som närståendevårdaren ger.
2. Omfattningen av och innehållet i andra social- och hälsovårdstjänster som den vårdbehövande behöver.
3. Omfattningen av och innehållet i tjänster till stöd för närståendevårdarens vårduppdrag. Tjänster till stöd kan bestå av andra tjänster än socialvårdstjänster t.ex. stödgruppsverksamhet.
4. Hur vården av den vårdbehövande ordnas under vårdarens ledighet, besök som hänför sig till hälso- och sjukvård eller annan frånvaro.

För att kunna bedöma att vårdkriterierna uppfylls bör även följande uppgifter ingå i planen:

1. Den vårdbehövandes fysiska, kognitiva, psykiska och sociala funktionsförmåga och omgivningens funktionalitet
2. En bedömning av närståendevårdarens hälsa och funktionsförmåga, kunnighet att vårda och av hemmet som vårdmiljö
3. Målsättningar för att upprätthålla och främja funktionsförmågan hos den som ska vårdas
4. Tidpunkter för uppföljning.

5. AVTAL OM NÄRSTÅENDEVÅRD

Ett avtal ska ingås mellan närståendevårdaren och kommunen. Följande uppgifter bör framkomma i enlighet med 8 § i lagen om stöd för närståendevård:

1. Vårdarvode och betalningssätt
2. Rätt till lediga dagar
3. Ordnande av ledighet
4. Ett tidsbegränsat avtals längd
5. Utbetalning av vårdarvodet när vården avbryts.

6. LEDIGHET FÖR NÄRSTÅENDEVÅRDAREN

I enlighet med Landskapslag (1995:101) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård har närståendevårdaren rätt till 5 dygns ledighet per kalendermånad om närståendevårdaren oavbrutet eller med få avbrott varit bunden vid vården dygnet runt eller fortgående varje dag.

De 5 lediga dygnen kan tas ut varje månad eller sparas ihop till en längre ledighet.

Vårdarvodet påverkas inte av den lagstadgade ledigheten. Om närståendevårdaren tar ut fler dagar än den lagstadgade ledigheten påverkas arvodet så att det utbetalas i proportion till antalet vårddagar.

Kommunen kan ordna den avlösarservice som behövs under närståendevårdarens ledighet eller annan frånvaro.

Avlösarservice ordnas med närståendevårdaren samtycke, med beaktande av den vårdbehövandes åsikt. Arrangemanget bör även vara förenligt med den vårdbehövandes bästa. Ett uppdragsavtal ingås i vilken kommunen överenskommer med avlösaren om vårdarvode, ersättning för eventuella kostnader, avtalets giltighetstid etc.

Lumparlands kommun

Avlösaren omfattas av samma arbetsrättsliga ställning och pensions- och olycksfallsförsäkringsskydd som närståendevårdaren.

Arvodena indexhöjs i enlighet med 6 § i lagen om närståendevård.

Kommunen kan ordna rekreationsledighet som är kortare än ett dygn. Rekreationsledigheten kan ordnas så att vårdtagaren vårdas dagtid på Kapellhagen.

Få avbrott i närståendevården påverkar inte rätten till de lagstadgade fem dagarna. Med få avbrott avses högst två dagar per månad.

Om den vårdade erhåller sjukhusvård eller motsvarande under minst två veckor i följd förfaller rätten till avlastningsledighet för närståendevårdaren under den aktuella månaden.

Under närståendevårdarens lagstadgade ledighet besluter kommunen vilka vård- och serviceformer kommunen kan erbjuda den vårdbehövande.

Periodisering: Med stöd av lagen om stöd för närståendevård 4 § 2 mom. kan den lediga tiden tas ut i form av flera ledigheter som är kortare än ett dygn. Det kan avtalas om periodisering från fall till fall eller så kan det i avtalet om närståendevård avtalas om periodisering som gäller tillsvidare. Avsikten är att stödja närståendevårdarens möjlighet att för en kort tid komma loss från uppdraget.

7. ANORDNANDE AV VÅRD UNDER NÄRSTÅENDEVÅRDARENS LEDIGHET

- Kommunen kan ordna periodplats på Kapellhagen och på vård- och boendecentret Oasen.
- Tillsyn och stödservicetjänster av hemservicepersonal.
- Avlösarservice: Anhörig eller annan person kan fungera som avlösare. Arvode utbetalas till avlösaren per timme eller per dygn enligt kommunens fastställda arvoden i respektive vårdklass.
- Periodiseringen kan ordnas genom avlösarservice och dagvårdsservice på Kapellhagen.

8. VÅRDARVODETS UTBETALNING

I enlighet med lagen om närståendevård utbetalar kommunen vårdarvode enligt följande principer:

- Stöd för närståendevård **beviljas i regel från den första dagen i månaden för ansökan** och beviljas enligt avtal tillsvidare eller under en tidsbestämd period. Tidsavgränsad vård kan beviljas från ansökningsdagen eller från det datum vården inleds.

Lumparlands kommun

- Om närståendevården tillfälligt avbryts av skäl som beror på den vårdbehövandes hälsa som t.ex. institutionsvistelse, sjukhusvistelse så avbryts utbetalningen av vårdarvodet efter en månad.
- Kommunen kan säga upp avtal om stöd för närståendevård så att det upphör 2 månader efter uppsägningen.
- Närståendevårdaren kan säga upp avtal om stöd för närståendevård så att det upphör 1 månad efter uppsägning.
- Om närståendevården avbryts av skäl som beror på vårdaren och som inte är lagstadgad ledighet så upphör utbetalningen av vårdarvodet under vårdavbrottet.
- Avtalet kan upphävas omedelbart om den vårdbehövande eller vårdarens hälsa eller säkerhet äventyras.
- Avtalet upphör vid slutet på månaden om vården har blivit obehövlig med anledning av den vårdbehövandes hälsa eller om närståendevårdaren inte klarar av uppgiften som vårdare. Likaså om den vårdbehövande flyttas till långvarig institutionsvård eller avlider.
- Närståendevårdaren eller den vårdbehövande skall meddela socialarbetaren när en förändring sker i vården.
- Kommunen tecknar en så kallad frivillig olycksförsäkring för närståendevårdaren i enlighet lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948). Försäkringen kan tillämpas om en olycka drabbat vårdaren i vården av den vårdbehövande.

9. KOMPLETTERANDE STÖD FÖR NÄRSTÅENDEVÅRDAREN OCH VÅRDTAGAREN

I enlighet med lagen om stöd för närståendevård 3 a § 2 mom. ska kommunen vid behov ordna undersökningar av närståendevårdares välmående och hälsa samt ordna social- och hälsovårdstjänster som stöder närståendevårdarens välmående till stöd för närståendevårduppgiften. Hälsoundersökningarna är frivilliga.

Kommunen skall förbereda närståendevårdare för uppdraget och ordna utbildning. Utbildningens art och innehåll bestäms i enlighet med närståendevårdarens individuella behov och kraven på vårdsituationen.

Kommunen kan vid behov ordna socialvårdstjänster till den vårdbehövande i form av olika stödservicetjänster som t.ex. måltidsservice, klädvårdsservice, bad-/duschservice, dagvårdsservice på Kapellhagen, trygghetstelefon samt olika hjälpmedel för handikappade.

Äldreomsorgskansliets personal fungerar som stöd för närståendevårdaren.

10. AVGIFTER

Under närståendevårdarens lagstadgade ledighet debiteras ingen avgift.

Avgifter för de kompletterande socialvårdstjänsterna under annan tid än de lagstadgade lediga dagarna är samma som för övriga kommuninvånare.

Vårdarvodets storlek indexjusteras kalenderårsvis med den lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006).

11. VÅRDKRITERIER FÖR STÖD FÖR NÄRSTÅENDEVÅRD

Vårdkriterierna för stöd för närståendevård är indelade i två undergrupper, för personer under 18 år (barn) samt för personer 18 år eller äldre (vuxna).

För personer under och över 18 år finns tre ersättningsklasser. Arvodesklassen bestäms utgående från fastställda vårdkriterier.

KST handhar närståendevård för personer under 65 år och kommunen handhar i regel närståendevården för personer som är 65 år och äldre. KST fastställer egna kriterier för närståendevård enligt lagstiftningen.

Vid tillämpningen av vårdkriterierna för vuxna personer fastslås de olika arvodesklasserna främst på basis av hur bindande och krävande vården är, om behovet består av hjälpinsatser eller om det finns ett vård- och omsorgsbehov samt vilken hemservice närståendevården motsvarar.

11.1. Vårdkriterier för stöd för närståendevård till äldre (65+ år)

Samtliga kriterier inom en klass måste uppfyllas för att erhålla ett arvode enligt den.

11.1.1. Vårdklass 1

461,99 euro/månad

- Den vårdbehövande behöver daglig vård och/eller omsorg inte enbart hjälp att uträtta ärenden utanför hemmet eller hushållssysslor/trädgårdsarbete
- Den vårdbehövande behöver inte vård och omsorg dygnet runt
- Vården är bindande p.g.a. daglig beredskap
- Den vårdbehövande kan bo ensam eller vara ensam en stor del av dygnet
- Den vårdbehövande är orienterad i tid och rum
- Närståendevården kan ses som ett alternativ till hemservice i hemmet

Avlösarservice betalas enligt:

- Under 5 timmar 7,00 euro/timme
- Över 5 timmar 52,53 euro/dygn

11.1.2. Vårdklass 2

677,70 euro/månad

- Den vårdbehövande behöver mycket vård och/eller omsorg med de dagliga funktionerna
- Vårdbehovet är stort dagtid och kan även omfatta behov av hjälp under natten
- Vården är bindande p.g.a. ständig beredskap
- Den vårdbehövande klarar sig ensam en del av dagen men kan inte bo ensam
- Den vårdbehövande är i allmänhet orienterad i tid och rum
- Närståendevården kan ses som ett alternativ till serviceboende med heldygnssomsorg eller personlig assistans

Avlösarservice betalas enligt:

- Under 5 timmar 10,50 euro/timme
- Över 5 timmar 70,00 euro/dygn

11.1.3. Vårdklass 3

1 016,60 euro/månad

- Den vårdbehövande behöver omfattande vård och omsorg samt tillsyn/övervakning dygnet runt
- Den vårdbehövande är helt beroende av annan persons vårdinsatser för att kunna bo i hemmet
- Den vårdbehövande är mycket vårdkrävande och närståendevårdaren är mycket bunden av vården
- Den vårdbehövande kan inte bo ensam
- Vården och omsorgen motsvarar personlig assistans dygnet runt alternativt institutionsboende

Avlösarservice betalas enligt:

- Under 5 timmar 14,00 euro/timme
- Över 5 timmar 87,60 euro/dygn

12. ANSÖKAN OM STÖD FÖR NÄRSTÅENDEVÅRD

- Kontakta socialarbetaren på äldreomsorgskansliet för ansökan
- Ett hembesök inbokas för information om stöd för närståendevård och för att uppgöra en vård- och serviceplan tillsammans med vårdtagaren och närståendevårdaren
- **Socialarbetaren gör en bedömning och tar beslut om stöd för närståendevård beviljas och om storleken på vårdarvodet på basen av läkarintyg, vård- och serviceplanen samt de fastställda kriterierna för stöd**

Lumparlands kommun

för närståendevård. Den sökande delges tjänsteinnehavarbeslutet jämte rättelseyrkan.

- Vårdaren får frånvaroblanketter som skall fyllas för de månader det finns avbrottsdagar då vårdaren av någon orsak inte vårdat den vårdbehövande.
- Arvodet utbetalas månatligen i efterskott den sista vardagen i månaden.
- Då stöd för närståendevård är en skattepliktig inkomst bör vårdaren lämna in ett skattekort för arvode till närståendevårdare till kommunen.

Frågor, ansökan och kontaktperson gällande stöd för närståendevård ges av socialarbetaren på äldreomsorgskansliet, tel. 018-349 441.